

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINF O'QITUVCHILARINING O'QUV FAOLLIKLARINI RIVOJLANTIRISHDA PEDAGOGIK TA'LIMNI AXBOROTLASHTIRISH

Xalillayeva Go'zaloy Mo'minjon qizi

Urganch davlat pedagogika instituti

"Boshlang'ich ta'lim metodikasi" kafedrası o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10042619>

Annotatsiya: ushbu tezis boshlang'ich ta'lim talabalarining o'quv faolliklarini rivojlantirishda pedagogik ta'limni axborotlashtirishning tarixiy va pedagogik bosqichlari tahlil qilinadi. Ta'lim jarayoniga axborot kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish bo'yicha milliy loyihalar va dasturlarning tavsifi berilgan. Ijtimoiy institutlar va o'quv jarayoni sub'ektlarining tashqi va ichki faoliyati yo'llari tasvirlangan.

Kalit so'zlar: informatizatsiya, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, media, axborot kommunikatsiya texnologiyalari, uzluksiz pedagogik ta'lim.

Kirish

Jamiatni axborotlashtirish jahon miqyosida ham, alohida mamlakatlar va mintaqalar darajasida ham zamonaviy ta'lim sifatini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi, bu zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish zarurligini keltirib chiqardi, o'qituvchini axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini media va samarali pedagogik faoliyatni o'quv kompyuteriga yo'naltirilgan muhitda qo'llashga tayyorlash muammosini yangiladi. Mavjud axborot jamiyati haqiqatlaridagi Ukraina ta'lim makoni uchun ta'limni axborotlashtirishning yuqori darajasini ta'minlash masalalari alohida ahamiyat va keskinlikka ega bo'ldi, bu o'qituvchilarning elektron o'quv resurslarini o'quv amaliyotiga joriy etish, Internet aloqasi va axborot kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda talabalarining loyiha faoliyatini boshqarish ko'nikmalarini egallashni o'z ichiga oladi. Shu nuqtai nazardan, ta'lim amaliyotiga mediani keng joriy etish va shu asosda kompyuterga yo'naltirilgan o'quv muhitini yaratish orqali pedagogik ta'limni modernizatsiya qilishning shved tajribasi alohida e'tiborga loyiqdir. Shvetsiya jamiyatining axborot rivojlanishining samaradorligi, birinchidan, tarmoqqa tayyorlik indeksi darajasi, ikkinchidan, mamlakatning ta'limni axborotlashtirish masalalari bo'yicha ichki siyosati bilan bog'liq.

Muammoni shakllantirish.

Ushbu tezisning maqsadi boshlang'ich ta'lim kontekstida ta'limni qo'llab-quvvatlash uchun mediani joriy etish bo'yicha ko'p yillik tajribani umumlashtirishdir. Ushbu sohadagi tadqiqotlar davomida kompyuterga yo'naltirilgan o'quv muhitini yaratish va uning ishlashini tarixiy-pedagogik tahlil qilish va o'qituvchini boshlang'ich ta'limda axborot kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishga tayyorlash, oliy pedagogik ta'limni uning rivojlanishining boshqa tendentsiyalari bilan axborot-axborot bilan ta'minlash tendentsiyasining mohiyatini aniqlash kerak, ta'lim muassasalarining kompyuterga yo'naltirilgan o'quv muhiti sharoitida o'qituvchilarning pedagogik o'zaro ta'sirini o'qitish modelini tavsiflang. Yangi texnologiyalar o'quv jarayonining shakli va mazmunidagi o'zgarishlarga olib keladi, texnikaning o'zgarishiga ta'sir qiladi va tabiiy ravishda dasturiy ta'minotni yaratish yondashuvlarini o'zgartiradi.

Axborot kommunikatsiya texnologiyalaridan faol foydalanishga asoslangan zamonaviy ta'limning asosiy muammolaridan biri bu evolyutsiya jarayonida yuzaga keladigan va zamonaviy ta'limni qo'llab-quvvatlovchi asosiy jarayonlarning o'zgarishiga olib keladigan

ixpird, rivojlanish tamoyillari va o'zgarishlar haqidagi bilimlarni kengaytirishdir. Yurtimizda ta'limni axborotlashtirishga ijtimoiy-ijtimoiy tayyorlik. Turli mamlakatlarda axborot texnologiyalarini rivojlantirish bo'yicha jahon iqtisodiy forumida e'lon qilingan ma'lumotlarga ko'ra, tarmoqqa tayyorlik indeksi bo'yicha reytingda birinchi o'rinda turadi. Ilm-fan jamiyatning turli sohalarida IQ texnologiyalarini qo'llashda ushbu yetakchilik mavqeini besh yil davomida saqlab kelmoqda.

Olimlarning fikriga ko'ra P. Bergstrom (P. Bergstrom), K. Granberg (C. Granberg), M. Kaib (M. Chaib), V. Tibelius (U. Tebelius), O. Findal (O. Findahl), jamiyatni muvaffaqiyatli axborotlashtirish axborot kommunikatsiya vosilalarini uzluksiz kasb-hunar ta'limiga rejalashtirilgan joriy etish va umumta'lim, oliy o'quv yurtlarida kompyuter yo'naltirilgan o'quv muhitini yaratish orqali amalga oshirildi., aspiranturadan keyingi ta'lim muassasalari va norasmiy ta'lim tashkilotlari. Bugungi kunda axborot kommunikatsiya vosilalaridan foydalangan holda va kompyuterga yo'naltirilgan muhitni yaratishda uzluksiz pedagogik ta'lim kontseptsiyasi xalqaro, hukumatlararo, hukumat va nodavlat tashkilotlarning hujjatlari va strategiyalari asosida amalga oshiriladi (YUNESKO, UNICEF, Yevropa Kengashi, Yevropa hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti (ESR) va davlat tashkilotlari jamiyatning ta'lim an'analarini hisobga olgan holda, bu chuqur o'rganishga loyiqdir, o'zaro ta'sirning turli shakllari orqali o'qituvchilarni o'quv kompyuteriga yo'naltirilgan muhitda amalga oshirishga tayyorlashning ijobiy tajribasini tahlil qilish va o'rganish: shaxslararo (interpersonalinteractivity), axborot (informationalinteractivity) va shaxs-texnologiya (human-computer). Yuqorida sanab o'tilgan hujjatlarning mazmun-strategik yo'nalishi Shvetsiyada ta'lim islohotlarini amalga oshirishda o'z aksini topdi.

Mamlakatdagi ta'lim islohotlari axborot kommunikatsiya vosilalarini yosh avlodni o'qitish jarayoniga joriy etish bilan chambarchas bog'liq edi. Hukumat oliy ta'lim muassasalari talabalari, oliy o'quv yurtlari talabalari uchun kompyuterlashtirilgan ish o'rinlarini ta'minlash, ta'lim jarayonlarini modernizatsiya qilish uchun maktablar va universitetlarni turli texnologik vositalar bilan ta'minlash bo'yicha strategik siyosatni ko'rib chiqadi, o'quv jarayoni ishtirokchilari uchun axborot kommunikatsiya vosilalarini keyingi pedagogik faoliyatda qo'llash sohasida zarur ko'nikma va raqamli kompetentsiyalarni egallash uchun asoslarni yaratish. Bir qator mualliflarning ilmiy ishlari bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, uzluksiz pedagogik ta'lim tizimida o'quv kompyuter muhitini shakllantirishda kompyuter texnologiyalaridan foydalanishning kelib chiqishi hukumat dasturlariga muvofiq loyiha takliflari darajasida boshlanib, ajralmas qismga aylandi. Hukumat va milliy ta'lim agentliklari tomonidan 30 yil davomida ta'lim muassasalarini kompyuterlar bilan ta'minlash, tarmoq hamkorligini rivojlantirish, o'qituvchilarga ishlab chiqarishdan ajralmasdan o'rganish va AKTni pedagogik faoliyatda qo'llash imkoniyatini berish orqali axborot kommunikatsiya vosilalarini o'quv jarayoniga tatbiq etish bo'yicha maqsadli siyosat olib borildi.

O'quv muhitining umumiy xarakterli xususiyatiga kelsak, biz media texnologiyalarini konstruktivistik o'qitish uchun umumiy, asosiy o'quv-uslubiy platforma maqomiga ega bo'lishini ta'kidlaymiz. Biroq, bizning tadqiqotimiz uchun olimlarning ilmiy ishlari katta qiziqish uyg'otmoqda, bu esa media elementlarini kasbiy tayyorgarlikka kiritish bo'yicha ma'lum tajriba to'planganligini tasdiqlaydi.

Xulosa qiladigan bo'lsak, media ta'lim asoslarini har bir ta'lim muassasasiga oliy ta'limning boshlang'ich ta'lim o'quv dasturiga kiritish, talaba yoshlarga ta'lim jarayonida uning asoslarini

interaktiv, turli o'yinlar shaklida tushuntirish, o'sib kelayotgan avlod tomonidan shiddatli axborot oqimida zarurini tanlash va unga tanqidiy yondoshgan holda baholay olish imkonini beradi. Bu esa o'z navbatida yoshlarning kelajakdagi fuqarolik pozitsiyasini yanada mustahkamlanishiga, jahonda yuz berayotgan voqea-hodisalarni xolis baholab, to'g'ri qaror qabul qila olishiga asos bo'lib xizmat qiladi.

References:

1. Информационные и коммуникационные технологии в образовании / Под ред. Б. Дендева. М.: ИИТО ЮНЕСКО, 2013. — 320 с.
2. Солдатов Г., Зотова Е., Лебешева М., Шляпников В. Интернет: возможности, компетенции, безопасность. Методическое пособие для работников системы общего образования. М.: Google, 2013. — 165 с.
3. Педагогические аспекты формирования медийной и информационной грамотности. ЮНЕСКО, 2012. — 165 с.
4. Ishmuhamedov R.J, Yuldashev M.A, "Ta'lim va tarbiyada innovation pedagogik texnologiyalar" "Nihol" nashriyoti. – T.2013.
5. Rustamova N. Mediata'lim va mediamadaniyat: nazariya va amaliyot. –T. "Muxarrir" 2015.
6. Mavlonova R.A., Vohidova N.H., Raxmonqulova N.H. Pedagogika nazariyasi va tarixi. T.: Fan va texnologiyalar. 2010.
7. Timss 2015 Assessment Frameworks. International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA).
8. Ўқувчиларда таянч компетенцияларни шакллантиришда интегрatív технологиялардан фойдаланиш имкониятлари" С. Шарифзода., Илм сарчашмалари., 9., 102-105. 2021.
9. Ўқувчиларда таянч компетенцияларни шакллантиришда интегрatív ёндашувнинг аҳамиятли жиҳатлари" С. Шарифзода., "Ўзбекистонда психология фанларининг истиқболи" Республика илмий-амалий конференция материаллари, 2020.
10. Ўқувчиларда таянч компетенцияларни шакллантиришда интегрatív ёндашув - ижтимоий-дидактик зарурат сифатида" С.Шарифзода., Ўзбекистоннинг янги ривожланиш босқичида ёшлар дунёқарашили шакллантиришнинг ижтимоий, фалсафий ва тарихий жиҳатлари: Республика миқёсидаги илмий-амалий анжуман материаллари тўплами, 2020.
11. [GENDER YONDASHUV ASOSIDA O 'QUVCHI-QIZLARDA IJTIMOIIY-MADANIY KOMPITENTLIKNI RIVOJLANTIRISH OMILLARI](#). HQ Karimov
12. [ЎҚУВЧИЛАРДА ТАЯНЧ КОМПЕТЕНЦИЯЛАРНИ ШАКЛЛАНТИРИШ АСОСИДА ИЖТИМОЙ КОМПЕТЕНТЛИЛИКНИ ТАРКИБ ТОПТИРИШ МАЗМУНИ](#)" СЎТ ўғли Шарифзода
13. [O'QUVCHILARDA TAYANCH KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA INTEGRATIV YONDASHUVDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK ASOSLARI](#)" S SHARIFZODA - EDAGOGIK AHORAT
14. Sardorbek O'razboy tabib o'g'li Sharifzoda [GENDER YONDASHUV ASOSIDA O'QUVCHI-QIZLARDA IJTIMOIIY-MADANIY KOMPITENTLIKNI RIVOJLANTIRISH OMILLARI](#).

15. Madraximovich, K. E., & Ruzimovich, Y. J. (2021). Application of Problem-Based Teaching Methods in the Development of Mathematical Thinking Skills of Students. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 43-47.
16. Khudoynazarov, E. (2023). THEORETICAL FOUNDATIONS OF GROWING LOGICAL THINKING OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS. *International Bulletin of Engineering and Technology*, 3(5), 33-37.
17. Madrakhimovich, K. E. (2023). Didactic Principles of Developing Logical Thinking in Students. *New Scientific Trends and Challenges*, 97-100.
18. Худойназаров, Э. М., & Бекметова, З. З. Қ. (2022). ЎҚУВЧИЛАРДА ТАНҚИДИЙ ФИКРЛАШНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ПЕДАГОГИК ВА МЕТОДИК АСОСЛАРИ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(12), 1099-1107.
19. Худойназаров, Э. М., & Авезова, Д. Ф. Қ. (2023). ИНСОН ФИКРЛАШИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ДИДАКТИК АСОСЛАРИ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(2), 310-317.
20. Худойназаров, Э. М., & Авезова, Д. Ф. Қ. (2023). ЎҚУВЧИЛАРДА МАНТИҚИЙ ФИКРЛАШНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ДИДАКТИК АСОСЛАРИ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(2), 289-297.
21. Сатлиқов, Ғ. Р., & Худойназаров, Э. М. (2022). ЎҚУВЧИЛАРНИНГ ЎҚУВ-БИЛИШ ФАОЛЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ МУҲИМ ОМИЛЛАР. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(7), 800-805.
22. Мадрахимович, Э. Х., & Ражабова, С. М. (2022). ЭВРИСТИК МЕТОД ЁРДАМИДА БОШЛАНҒИЧ СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИ ЎҚУВ ФАОЛЛИГИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ МЕТОДЛАРИ. *Academic research in educational sciences*, 3(12), 315-323.
23. Худойназаров, Э. М., & Дўсчанова, М. М. (2022). БОШЛАНҒИЧ ТАЪЛИМДА ЎҚУВЧИЛАРДА ТАЯНЧ КОМПЕТЕНЦИЯЛАРНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(12), 1108-1115.